

תלמידי

היו האם איד
ואם רואי
נאר היו אר פסט
עם באר האר צע

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

והמתי את לב האמן משרכם
ונתתי לכם לב בשר

פרשת שמות
גליון א | תשפ"ב

אור לחיבת הלב של איש הישראלי
בשר מאד עד לב הקמים לה' חפדך,
ואין סוף ואין תכלית לתשוקתו

לב ונפש

לקום בבוקר בלי חשק, להתחיל את היום בלי חיות דקדושה, לרוץ למקוה ולבית הכנסת בלי שמחת הנפש על שזוכה להתעטר בכתיר דמלכא, הטלית והתפילין הקדושים, ולהוציא מפיו את תיבות התפילה - כל אלו, הם דוגמאות של 'גלות' לנפש הישראלית, הנובעת מעצבות ומרה שחורה, עקב הרע שחופה על הטוב האמיתי שיש בכל אחד מיישראל.

כך מבאר מוהר"ת ז"ע א"א בהלכות עירובי תחומין הלכה ו', את סוד גלות מצרים, וכן כל הגלויות שמכונים בשם 'מצרים', כולם הם בבחינה זאת - שהסטרא אחרא מתגברת להעלים את הטוב שבכל אחד מיישראל, על ידי הרע החופה עליו, ולהגביר עליו מרה שחורה ועצבות כדי ללכודו ברשתם ח'ו על ידי זה. היות שהטוב שבישראל מוססה לפעמים ברע, על כן הסטרא אחרא משתמשת בזה ליצור מצב ש'כולו רע', ועל ידי זה נכנס לעצבות - כביכול בצדק - אבל הסטרא אחרא מרויחה על ידי זה שהוא נלכד בגלות אצלה. כמבאר בליקוטי מוהר"ן סימן כ"ד בהתורה 'אמעציעא דעלמא' שיעקר גלות השכינה היא, כשהעצבות מתגברת על ישראל וכו', עיין שם כל האריכות בענין זה.

ועיקר הגאולה היא כשהשם יתברך מתעורר ברחמיו, ונותן בלב הצדיק האמת שישתתק רק על הטוב שבישראל, וישתתק בתיקונום להחזירם להשם יתברך על ידי זה. וזה בבחינה כל פרשת שמות שמדבר מתוקף גלות מצרים ומגאולתם על ידי משה. אף שפרשתו מדברת על גלות מצרים, כבר מתחיל להאיר בה אור הגאולה במראה הסנה ובשליחות משה רבינו אל פרעה.

ובזה מבאר מוהר"ת כמה פסוקים בתוך הפרשה בענין התחלת גאולת ישראל ממצרים: ועיקר הגאולה היא על ידי זה, על ידי שנתעוררו רחמיו יתברך להסתכל רק על הטוב, בבחינה "ראה ראיתי את עני עמי", וכמו שדרשו רז"ל: "ראה ראיתי" - "שני ראיות, ראה אני שסופן לחטוא, ואף על פי כן ראיתי את עני עמי". היינו כנ"ל, שאף על פי כן אני מסתכל רק על הטוב שבהם, ואני מסתכל כלל על הרע שבהם. כי אף על פי שהם עתידים לחטוא עדיין יש בהם הרבה טוב ולימוד זכות שכל זה מרוזם ב'ראיתי את עני עמי' שהיא הראיה השנייה והעיקרית, ועל ידי זה הם ראוים לגאולה, וכנ"ל.

בהמשך דבריו מוסף מוהר"ת לבאר: והוה בבחינה אות המטה שהראה לו, שרמו לו, שלא ידבר על ישראל, כמו שאמרו רז"ל וכמובא בפירושו רש"י, וזה לשונו בד"ה ויהי לנחש: "רמז לו ונתפך הנחש למטה, כמו שכתוב: "שלח ידך ואהו בנינו וכו' ויהי למטה בכפו" - שרמו לו שגם אם יש מי שנמצא במדרגה פחותה - בתוקף וזהוה הנחש, יכולין לאהו באיה קצה, למצוא שם איה קודרה טובה, ועל ידי זה נתפך לטובה מנחש למטה, בבחינה "ויהי למטה בכפו", וכמו שנתבאר בתחילת המאמר, שכשמתגלה הטוב שהיה נעלם ומוססה ברע, יוצא האדם מהעצבות המרה שחורה שהם עיקר גלות הנפש, ויוצא ממיצר גלותו, "כי בשמחה תצאו".

שלהברוא

סודה של הצעקה האחרונה

נעדרות כל זיק של תקווה. ובכוחו הגדול הרי הוא מתווה להם את דרך היציאה מאפילה לאור גדול.

דרך חדשה מאירים הצדיקים בתוך תוקף ההעלמה, פותחים ומשמיעים הם את דבריהם לצאן מרעייתם:

אפילו כשאדם נופל ח'ו, למקומות הרחוקים מאד מאד מה' יתברך, שהם בחינת מקומות המטונפים ר"ל, אף על פי כן אין שום יאוש בעולם כלל, כי גם במקומות האלו אף על פי שהם רחוקים מאד מכבודו יתברך בבחינה 'וכבודי לא אחר לא אתן', אף על פי כן אם יחפש ויבקש את כבודו, נחמת שרואה גדול ריחוקו מכבודו יתברך, ויצטער ויתגעגע ויחפש ויבקש 'איה מקום כבודי', על ידי זה בעצמו יתהפך הירידה לעלייה גדולה. (ליקו"ה עירובי תחומין ו')

סודם של דברים הוא:

בעשרה מאמרות נברא העולם, והם המחיים ומקיימים את הבריאה כולה, בהיותם שורש ההתגלות של כבוד ה', אשר לשמה נברא העולם כולו, לתת יקר וגודלה לבורא כל.

בכל מצווה שאנו עושים הרי אנו מכוונים אל תשע המאמרות הגליליים. ואף שקדושתם רבה היא עד למאד, עדיין ישנה קדושה עשירית שאין זוכים אליה בכוח ה'עשייה' דקדושה.

אותו המאמר והקדושה נעלמת, שהם בעצם ה'שורש' של כל תשע המאמרות, מתגלים דווקא מתוך מקום של העדר והעלמה. דווקא מי שחש את עצמו מנותק ושכוח כל כך, רחוק מכל קדושה, ומנהמת לבו שזוג הוא בקול 'איה?!' - דווקא הוא, זוכה למדרגה העשירית שהיא תכלית ושורש כל הבריאה.

גם מי שזוכה לקיים את מצוות התורה בקדושה, ומחובר אל הקדושה בכל לב, עדיין, אל אותה הקדושה הנעלמת אינו זוכה, אלא אך ורק כפי תחושת הריחוק והגעגוע שמפכים אצלו כמעין, וכפי ההשתוקקות שיש לו להתקרב אל ה' ממרחק ח רב, שהרי אין חקר לגדולתו, ומי יאמר זייתי לבי.

הרי לנו סוד נורא שמתגלה בשורות אלו; גם מי שכבר חש כי הוא דרוק ואבוד מכל זיק של קדושה ואור, ידוע יידע כי בעצם צעקתו הרי הוא חותר ומגלה קדושה חדשה בכל עת.

בפרשתנו אנו קוראים על כלי ישראל שיורד לגלות מצרים.

מטרתה של אותה גלות, נעלמת מעין כל. הסיבה הפנימית והשורשית לירידתו של כלי ישראל המרום והנאצל, אל תוככי ערוות הארץ ושיא הקליפות והטומאה, חתומה היא. ואף שאין אנו רשאים להעמיק חקר בכונתה הפנימית של אותה גלות איומה, עדיין עלינו לתור ולפשפש בדרכי ההנהגה של בני"ב באותה השכה עד אשר זכו ויצאו משם ברכוש גדול ובניצחון עליון ומופלא. וללמוד ולהסיק מן גלותנו אנו, שכן שורש כל הגלויות היא הייתה, אשר סודותיה נעוצים בעומק גלותנו בימינו אלה.

'אין דור יתום'. לימדנו חכמים. ואכן רואים אנו באותה גלות קשה, כיצד הצמיח הבורא הרחמן לעמו חביבו ישועה ותקווה, בהביאו אליהם רועה רחמן ואמן, אשר ברחמיו על העם הנאנק בגלות, האיר וסלל לעם הנבחר את הדרך ליציאת מצרים עד להכתרתם לעם הנבחר בקבלת התורה.

כאשר פוגש משה רבינו את היהודים נאנקים בסבלותם, הוא רואה את עומק הנפילה אליה הם הגיעו. לא רק משאות כבדים שמשברים את כל גופו של האדם, אלא בעיקר נשמות מלוכלכות ושקועות עד צוואר בטומאה וזוהמה. והגרוע מכל, מיואשות ועייפות,

פרק א // ותקם בעוד לילה

גולת הכותרת בחייו הקדושים של רבינו הק' מוהר"ן מברסלב ז"ע, היא פרשת התקרות המופלאה מכל פלא של בחיר תלמידיו מו"ה רבי נתן, הנודע בכינויו 'מוהרנ"ת', הוא התלמיד הגדול, אשר חקק בקולמוסו הטהור את תורתו ומורשתו של רבו לדורות עולם במסירות-נפש עצומה, וכאשר התבטא רבינו בעצמו בשבחו: "ווען ניט ער, וואלט איהר ניט גיהאט א בלעטיל שמות" [=צריכים אתם להחזיק טובה לרבי נתן, שאלמלא הוא - לא היו נשאר ממני אפילו דף אחד] (חיי מוהר"ן, שע)

מוהרנ"ת נולד ביום שבת קודש, חמישה עשר לחודש שבט, ראש השנה לאלון, שנת תק"ם. על כך המליצו חסידים הראשונים את דברי הכתוב "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה" (משלי לא, טו), באשר נשמתו הקדושה ירדה לעולם באחרית הדורות, בעוד החושך יכסה ארץ, להחיות הרעבים לדבר ה' ולהשקות אילנות צמאים מן הנחל הנובע.

עיר גדולה לאלקים

ערש הולדתו היתה בעיר נעמירוב, שבפלך ויניצה באוקראינה. עד שנת תקנ"ג, עת מלאות לו שלוש עשרה שנה, היתה כל אוקראינה נתונה עדיין תחת שלטון מלכות פולין.

מימים מקדם היתה נעמירוב עיר גדולה לאלקים, מבצר חשוב של תורה ויראה רבות בשנים. בשנת ה' אלפים ש"צ, זכתה נעמירוב, והגה"ק רבי יום-טוב העליר צוק"ל, בעל ה"תוספות יום טוב" על המשניות, תלמידו של ראש כל בני הגולה המהר"ל מפראג צוק"ל, פרש עליה את חסותו, ככהנו בה פאר כרב ואב"ד. ברבות הימים נטל את עטרת הרבנות בנעמירוב, הכהן הגדול הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה, מגדולי תלמידי קדוש ישראל הבעש"ט זיע"א, בעמח"ס "תולדות יעקב יוסף" ועוד.

בעת פרוצת ת"ח ות"ט, סבלו יהודי נעמירוב מיד הקאזאקים בראשות הצורר חמלניצקי ימ"ש, אשר הסיתם למרוד בממשלת פולין. באותן השנים נטבחו רבבות יהודים בנעמירוב והגלילות. לזכר הפוגרום הנורא הזה, נקבע יום כ' בסיון, כיום צום ותענית לדורות, ואמירת סליחות על השחיתות הנוראות שהיו שם.

באותם הימים כיהן ברבנות נעמירוב הגאון רבי יחיאל מיכל הי"ד, שנהרג על קידוש ה'. עליו ייסדו תפילת "קל מלא רחמים" ע"פ א"ב (נדפסה בהרבה סידורים). החסיד מוה"ר רבי אברהם שטערנהארץ זצ"ל, נין מוהרנ"ת, נהג לאמרה בקול רם ובהתעוררות ביום כ' סיון, ואף מוהרנ"ת עצמו מזכיר עניין יום זה בספרו הק' "ליקוטי הלכות" (ה' החובל בחיורו, ג, ח, ויעד).

מוהרנ"ת היה הבכור לאביו הנגיד רבי נפתלי הירץ שטערנהארץ, ולאמו מרת חיה לאנע. יניו החסיד רבי אברהם שטערנהרץ, כותב, כי מקובל במשפחתו שאמו של רבי נתן "ילדה אותו בת י"ד שנים; ואביו ז"ל רבי נפתלי הירץ היה עוד בן שלש עשרה וחצי שנה. ויש בזה כמה סיפורים, מהורתו ולידתו בקדושה גדולה, כמו מגדולי גדולי הצדיקים" (נעימות נצח מכתב ב, ויע"י בשו"ת נודע ביהודה מהדורא תניינא, אבן העזר סימן נד "ועל דבר מנהגי מדינת פולין בנישואי הבנים

קודם שנעשו בר מצוה, בימי נעוריו היה זה מנהג פשוט" וכי יעו"ש)

אביו הצעיר רבי נפתלי הירץ, נחשב לאחד מנגידי וחשובי העיר, והיה סוחר עשיר ומכובד. מסחרו הסתעף אף מחוצה לעיר. בצווחת עם עוד שני שותפים היו להם שלושה בתי מסחר גדולים, האחד בעירו נעמירוב, והשנים הנותרים בעיר המסחר ברדיטשוב ובעיר הנמל המרכזית אודסה, מהם הוציא את פרנסתו בכבוד וברוח.

על אף שהיה ר' נפתלי הירץ טרוד למעלה ראש במסחריו, יקדה בו אהבת התורה, הוא קבע לעצמו, חק בל יעבור, עתים לתם ולעסוק בתורה, ומעודו לא עבר עליו יום מבלי להגות בגמרא, ועוד כמה סדרים קבועים של תורה. כן היה מסיים מידי שבוע את כל המדרש על פרשת השבוע (ראה שו"ת שפי קודש ג' ק"מ).

מה התכלית?

מיום עמדו על דעתו, היו מחשבותיו של מוהרנ"ת נתונים כל הזמן לחשב חשבונו של עולם, ולתת לב לתכליתו הנצחית. זיכרון יום המיתה, המוזכר בדברי חז"ל כעצה להתעוררות לתשובה, לא מש מנגד עיניו. עוד בהיותו ילד רך בשנים כבר נחקק בדעתו שיבוא יום וישיב את נשמתו לבראו ויצטרך למסור דין וחשבון על כל מה שעשה בימי חלדו, והיה אשר עוררה בו את ההחלטה לא לאבד אפי' רגע אחד, כאשר כל עתותיו בכל ימי חייו מוקדשים אך ורק לתורה ותפילה ועשיית הטוב לפני הבורא יתברך, וזיכרון עלמא דאתי מלואה את כל דרכיו.

על כך, מסופרת העובדה הבאה: זקנו, רבי יצחק דנציג, היה מיושבי כותל המזרח של בית המדרש בנעמירוב עם שאר זקני ונכבדי הקהילה. בילדותו, נהג מוהרנ"ת לשהות שם במחיצת הזקנים, אשר אהבו להשתעשע עמו. באחד הימים, בהגיעו לבית המדרש, הבחין הילד כי אחד מזקני הקהל נעדר מבית המדרש זה כמה ימים. "היכן הוא היהודי הזקן הזה?" שאל הילד את סבו.

"הלה הסתלק ונפטר לבית עולמו" - השיבו רבי יצחק. "מה הפירוש נפטר?" הקשה מוהרנ"ת, הסביר לו זקנו רבי יצחק, שכאשר מגיעים חיי האדם בהאי עלמא לקצם, מתים. "ומה עושים עם אדם מת?" שאל הילד. "מניחים את גופו בבור ומכסים אותו בעפר", השיב לו זקנו.

"היתכן? האם זו תכלית כל החיים!?", היה רבי נתן נרעש ונדהם, "ואם אכן כן הוא, מה היא באמת התכלית מכל מאוויי העולם הזה?..."

שאלה זו לא נתנה לו מנוח, וניקרה תדיר במוחו. בעקבות מחשבותיו אלו, בער לבו בקרבו והוא החל לחפש מהי התכלית שלשמה בא האדם לעולם. גם כשגדל והיה לאיש, כל העת לא חדל לחתור, לחפש ולבקש אחרי האמת לאמתה, ומתוך חיפוש תדיר זה עלה והתעלה בתורה.

החיפוש אחר תשובה לשאלה זו, הוא שהביאו אל פתחה של תורת רבו ודרכו הטהורה, שבה מצא פתרון לשאלת חייו ותכליתם. אך כל זמן שלבו עדיין לא בא אל סיפוקו, דרש ודרש, חיפש וחקר, וכבר בילדותו היה מבקש ה'.

(המשך יבוא א"ה)

בית כנסת שהוקם בלילה אחד...

עדים אנו היום להתפשטות אורו הקדוש של רבינו בכל העולם, כשבכל רחבי תבל נמצאים בתי כנסיות ובתי מדרשות על שמו, ובאים לתוכם להתפלל ברכב'ר חסידים, אשר נפשם קשורה בנפשו, "נפשם חביבה ליה כנפשיה". אולם לפני יובל שנים בלבד היה המצב שונה לחלוטין.

היה זה בעת שלקומץ חסידי ברסלב שהתגוררו בשכונת 'שערי חסד' הירושלמית, לא היה עדיין בית כנסת משלהם. תקופה מסוימת התפללו בבית מדרשו של רבי אריה לוי בשכונת 'משכנות שאננים' הסמוכה, משם עברו לשטיבל צדדי בבית הכנסת 'חסידים', ומשם לבית מדרשו של רבי שלום כאשר מחכמי התימנים, עד שהבינו כי ההכרח לייסד בית חסידים משלהם, אשר בו יוכלו לקיים את כל עצותיו הקדושים מבלי מונע ומפריע, תפילה בקול ובכח, ריקודים אחר התפילה, וכן הלאה.

הימים ימי שלטון האנגלים, בשנת ת"ש. באותה עת אסרה הממשלה לבנות בתים, אולם היה אז חוק, שמבנה שכבר נבנה ויש לו גג, אין להרוס. ר' משה רוזנטל מראשוני המקורבים לאור האורות, אמר אז בוודאות: "יש לי ביטחון שבתוך יום אחד ייבנה בית מדרשנו". דבריו נשמעו תמוהים באוזני רבים וטובים, אולם הוא האמין באמונה שלימה בכוחו של אותו זקן דקדושה, שכן יהיה.

ר' משה פנה לר' שמעון ברגמן, הממונה על הקצאת המקומות, שהיה חשוך בניס תשע עשרה שנה, ואמר לו: "ר' שמעון, אתה רוצה להתברך בברך זכר? תן לי את המקום בחיים". ר' שמעון נענה לבקשתו, ור' משה, מתוך אמונתו הגדולה, למרות שהיה רחוק משפחתי, כדרכם של חסידים ברסלב אשר עבדו את ה' בהצנע לכת ובל רעש ופרסום, עתה בעת לעשות לה' - לכבוד בית הכנסת של רבינו הק' - אמר לו: "בעזר ה' יהיה לך בן". לאחר מכן, בעוד רוחו של רבינו מפעמת בקרבו, פנה גם לר' מרדכי בוקסבוים, יהודי בעל אמצעים, שהיו לו רק בנות, ואמר לו: "רצונך להתברך בברך זכר? תן לי מאתיים פונט לבניית בית הכנסת". ר' מרדכי אשר הושפע מדברי אמת הנשמעים מלב לבו ברסלב'ר חסיד, השיב לעומתו: "יש לי אמונת צדיקים, הא לך מאתיים".

כאותו איש חסיד, "שיווע בחצי הלילה"..." רבו בני המלאכה ותשלם כל המלאכה"..." ר' משה וחבריו - אנשי שלומינו, עמלו במלוא המהירות והזריזות, ובנו במו-ידיהם את בית המדרש במשך לילה אחת.

ויהי בהיות הבוקר, עמד בית המדרש על תלו. היה זה בית הכנסת הראשון דחסידי ברסלב מחוץ לחומות העיר העתיקה.

ואכן, ברכתו של ר' משה, בכוחו של צדיק התקיימו במלואם: אלו שסייעו לבניין בית המדרש, ר' שמעון ברגמן ור' מרדכי בוקסבוים, זכו להיושע, ונולדו להם בנים חיים וקיימים. בנו של ר' שמעון - ר' יוסף, נודע לימים כראש 'מכון ירושלים' שההדיר והוציא לאור ספרים רבים. בית הכנסת נקרא 'אוהל אסתר' על שם אמו של ר' מרדכי בוקסבוים, אשר זכה לנדב את מאתיים הפונט שעל ידם נבנה בית ה'.

החסיד ר' משה אריה רוזנטל זצ"ל

ר' משה אריה רוזנטל: מיקירי קרית ירושלים, נולד בשכונת 'שערי חסד' לאביו ר' חיים שלמה, ספרא דיינא בבית דין שבירושלים.

למרות שגדל בסביבה שאינה חסידית, גרמו לו חיפושיו התדירים אחר נועם ה' להתקרב לחסידות. תקופה מסוימת שהה בצל חסידי קארלין, בהמשך דרכו היה קשור לחבורת 'שומרי אמונים' של הרה"ק רבי אהרן ראטה זצ"ל.

בשנת תרפ"ט נסע הרה"ק רבי אהרן להונגריה, ולא שב לארה"ק עד שנת ת"ש. באחד מאותם ימים נכנס ר' משה לבית הכנסת דחסידי ברסלב בעיר העתיקה ופגש בזקן אחד שקיבלו במאור פנים ולמד עמו ליקוטי מוהר"ן. למן אותו יום החל להתקרב לרבינו, כשכל ימי חייו היה אביק באיש ודובק באורו, ועבד את ה' בחצות והתבודדות, ושאר עצותיו הק'.

מצפוני

לב

התרגשות מרובה בקרב כלל אנ"ש, בהופעתו לאור עולם של הסט המפואר 'ליקוטי הלכות', עם הוספתו וחיידושים רבים, שיצא לאור לאחר עמל ויוע של כמה שנים, ע"י מכון 'תורת הנצח' בהנהלת הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א.

ה'ליקוטי הלכות' החדש נמכר בכל סעודות ההילולא של מוהר"ת זיע"א ביום עשרה בטבת העעל"ט, במחיר הזול של 130 ש"ח. מיד בהגיע הספרים לריכוזי אנ"ש נמכרו כל הספרים של המהדורה הזאת! כשבהנחלת המכון מתכוננים כבר עכשיו להדפסת המהדורה השנייה...

ישמח לב מבקשי השם!

מספרי

בשבועות האחרונות הלך לעולמו הישיש הרה"ח רבי אריה ב"ר אברהם אלבום ע"ה, מוקני אנ"ש בירושלים, והוא בן 96 בפטירתו.

אביו היה חסיד בעלזא וטשרנאביל, אך בילדותו התקרב כבר רבי אריה זצ"ל לאנשי שלומנו חסידי ברסלב. לימים סיפר על התקרבותו:

"בילדותי למדתי בחיידר 'מא' שם התיידדתי עם ילד בשם 'אהרן גלידמן' שאביו נמנה בין חסידיו ברסלב, באחת השבתות הזמין אותי חברי לביתם לסעודה שלישית. הגעתי וראיתי כיצד אביו שר בנעימות עצומה, ולאחר מכן לומד את הספר 'ליקוטי הלכות' בדבקות נפלאה. התלהבות גדולה אחזה בי מהחיות של אביו, דבר שגרם לבואי לביקורים רבים בביתם שבשבת השלישית, כשרבי משה שת אל לבו שאני מאזין ללימודו, קרא לי לגשת אליו והחל מדבר עמי על כך שיש צדיק קדוש ונורא שנקרא 'רבי נחמן מברסלב', ועל תלמידו הקדוש מוהר"ת, על התורה המופלאה שגילה הרבי והנחילו על ידי תלמידו... הדיבורים קנו אותי והתחלתי לשהות בינות זקני המסידים בירושלים דאז. במשך הזמן התחברתי יותר ויותר לתורות הנפלאות של רביה"ק ולאנשיו היקרים, עד לשלב בו התחלתי לננות ולהגדיר עצמי 'חסידי ברסלב'... התקרבותי מצאה חן בעיני אבי, שהבטא אז: 'זה מתאים לך, העיקר שתהיה ירא שמים'.

תנצב"ה.

וטיבה של תורת ה'התחזקות' ובמיוחד זו של משנת ברסלב, צריכה תלמוד מיוחד והרחבה מעמיקה, שכן יש בה משום חידוש, ולא רק חידוש אלא חידוש שבחידושים! ולא נאריך עכשיו בזה, ובע"ה עוד חזון למועד). כמדומה שהתשובה לכך בקיצור נמרץ היא, בהצטרף תנאים אלו: (א) כשיש מטרה מוגדרת מול העיניים, ומוגדר יעד אליו צריכים להגיע. כלומר, כשמתברר ומתאמת אצל האדם לאיזה דברים הוא צריך לזכות ולהשיג מביקורו הקצר בהאי עלמא ב) כשהיעד הלזה תמידי ונעלם מן האופק... ואינו רואה את קצה החוט כיצד יזכה להגיע לזה ג) כשאינו מסיח את הדעת מתפקידו ותכליתו עלי אדמות, באמצעות כל מיני "מילי דהאי עלמא דכבי הילולא דמי". ד) כשאין מוותרים על היעד למרות הקושי הכרוך בהשגתו.

יתכן שאם תשכיל להתבונן, תוכל להמשיך את השימה הלאה, מה הם מרכיבי הצורך בהתחזקות, אלא שלכאורה די בהערה זו...

ומעתה אין זה פלא שהמצרך החיוני ביותר למי שחי חיים כאלה - שכל הנ"ל היא מגמת חייו - הוא: "שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו". וכמו כן פשוט שכל הממיר תכליתו הנצחי בתכלית מזדמנת, כולל כאלו שהם שייכים במישרין או בעקיפין לתחום הקדושה, כמו 'היות גדול בתורה' וכדו' ולדעת את הש"ס, אשר על אף שהיא מטרה קדושה ונעלית, אך עדיין אין זה 'תכלית כל התכליתין', וק"ו כשמציב לו תכליתין אחרים בעולם שחולף ועובר, הרי פשוט שאכן ההתחזקות איננה לחם חוקו.

וכאן עיקר המענה על שאלתך: עולמו של ברסלב'ר חסיד המשתדל [לפי ערכו] לשמוע ולציית למה שמלמדים אותו ב'חדר' קדוש זה - בנו על חתירה אל התכלית, ולזכור תמיד בעלמא דאתי, ולחפש ולפשפש במעשיו דיבוריו ומחשבותיו ורצונותיו בשעות התבודדות ושפיכת הלב בתהילים וליקוטי תפילות וכדו', וכל זה מבלי להתפשר ולטייח דברים, רק להיצמד אל האמת בלי וותרנות, גם על חשבון דרגתו הקטנה והשפלה, וכן לא להסיח את הדעת 'שהעולם לא יטעה אתכם' (מבואר בשיחות הר"ן נ"א). כך שהוא אכן נצרך ל'חיזוק' כאורי לנשימה, "תמיד בכל כוחו"...

ומן הצורך להדגיש, שגם כל ההתחזקות שנותנים לו, אין זה מן הסוג הזה שמחליש את העשייה וההשתדלות בעבודה, רק להיפך ממש - מגבירים אצלו את הרצונות לעסוק בעבודת ה' בפשיטות ותמימות. ומעתה, הייפלא שמרבים הם לדבר על 'התחזקות'!?

אפשר לשנוח שאלות שיופיע במדור הזאת בטל או באימייל של המערכת

ב"ה התחלתי קצת להתקרב לברסלב, אולם ממריע לי קצת מדוע מדברים כל כך הרבה על "התחזקות", וזה נותן לי הרגשה כאילו מדובר מאנשים חלושי אופי ובלתי מוצלחים שאינם עומדים בתפקידם כסתם אנשים מן השורה, ולכן צריכים תמיד להתחזק באופן מיוחד. אשמח מאד לקבל תשובה מרגיעה בעניין.

ראשית, מניסוח שאלתך נראה, שלך עצמך יש 'התחזקות' די הותר, ואינך רואה בה צורך כי אם במצבים מיוחדים של חולשה או לאנשים חלושי אופי וכדו'. ובכן, טרם אענה לשאלתך אתרי לעצמי לשאול: כיצד יתכן שאינך צריך להתחזקות? בו בזמן שחז"ל הקדושים גזרו ואמרו (ברכות לב) ש"ארבעה צריכין חיזוק", ואלו הן: תורה, ומעשים טובים, תפילה" וכו', הרי שכלל העבודת ה' שכוללת בתוכה 'תורה תפילה מעשים טובים' הן מן הדברים הצריכים ל'התחזקות'. ושמה תאמר שאכן ודאי צריכים 'התחזקות' אבל כאמור רק במצבים מיוחדים, הרי לך לשוננו הק' של רש"י שם כיצד ובאיזה מידה צריכה "ההתחזקות" להיות "שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו" (!). והרי לך שההתחזקות' שנואית לך די מיותרת יש בה צורך "תמידי", ולא עוד אלא אף גם זאת שההתחזקות צריכה להיות "בכל הכח". זהו איפוא מקומו ומצבו הטבעי של זה ש'תורה ותפילה ומעש"ט' הינם מגמת חייו - שהדבר המתבקש בו בטבעיות, באופן תמידי ובכל הכח והעוצמה, היא ה'התחזקות'!

ואכן ידועה שיחתו של גאון עוזנו מוהר"ת ז"ל, כשהלך ומנה צדיקי הדורות; האבות הק', משה רעיא מהימנא, ושאר גדולי הצדיקים במשך הדורות - אמר שמה שזכו למה שזכו, הוא מפני שהיה להם "כ"כ הרבה התחזקות, וכידוע, והרי שהיא היא נשמת אפה של העליה מדרגא לדרגא במסילה העולה בית א-ל.

ובכן, מי שמרגיש שאינו על המקום הזה, וה'התחזקות' נראית לו כמצרך לא 'חיוני' מדאי, הרי שעליו לבדוק אם הוא במקום הנכון.

אכן, למען נבין את הסיבה מדוע העולם בכלליות אינם עסוקים כ"כ בהתחזקות, - הבה ונתבונן מתי בכלל צריכים להתחזק (אגב, כאן נדבר רק על 'מתי צריכים להתחזק' ולא על 'מה פועל החיזוק', שכן מהותה

דבר הגליון

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, בהופעת הגליון החדש "לבבי", אחר ציפיה ארוכה ויגיעה רבה.

על אשר יקרה אותנו באחרית הימים, הובטחנו מפי ה': "וְהִסְתַּי אֶת לֵב הָאָבִן מִבְּשָׂרָם וְנִתְּנִי לָם לֵב בָּשָׂר" (יחזקאל לו, טו). ואכן, ייעוד זה הולך ומתקיים לעינינו בהתפשטות אורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א - "לֵב בָּשָׂר אוֹתִיּוֹת בְּרָשָׁלַיִם" (חיי מוהר"ן, שלט) - המלכב את ליבותיהם של ישראל, ונמנח מעליהם את העפרוריות החונקת את האש-תמיד הבעורת בלבו של כל יהודי.

"כי ישראל הם לבא דקל עלמא, וצריכין מנהיגי הדור לנשב בקבצית רוחם על פל אהד מישראל, לנפח מהם העפרוריות, דהיננו מנה שחורה שנפול עליהם, שעל ידי זה אינו יכול האיש הישראלי, שהוא בחינת לב, לדלק ולבער להשם 'תבנה' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, ט).

תפילתנו ותקוותנו לבורא עולם, שחפץ ה' בידיו יצליח, וגליון זה יהווה צעד נוסף בהחשת גאולתנו הפרטית והכללית; ילבב וייליב את לבנו לעבודת הבורא יתברך שמו, ויפיח בנו רוח חיים דקדושה, לכל נישן ימינו ושנותינו.

התודה והברכה

לפרנס ההדפסה וההפצה בשבוע זה

הרה"ח ר' אברהם מנחם קנאפלער שליט"א

זכות המצאת תורת רבינו הקדוש תעמוד לו ולמשפחתו שיזכה לכל טוב והצלחה בכל העיניים

